

3) моделювати поведінку героїв у різних життєвих ситуаціях. Найчастішими в цій групі є діалектизми-дієслова, що передіють особливу експресію, напр.: *Тікарка, я сама відтоді бріджу кров'ю, хоча ти тепер розумно своєю оквино шоруду* (4а, 127). **Бріджити** – викликати в когось-небудь огиду [СУМ1, 234]; – *Що то є, казко, коли чоловік не має оружія жестики... Ви подивіться лишень на паницю Михайла! Геть чистю утримав чоловік мозолю, шиболоти Матригонка промывала, кинутив роботу, на люди не показується, ти жівку з дитиною пизить, так нібищо ніхто до нього не має гризоти* (2а, 123). **Пизити** – пилькувати, стежити [СУМ6, 15]; – **Флинькаю!** Миську любий, бо ж надумно, що нас усіх тут чекає, то й камінь би заплакає (2а, 116). **Флинькати** – плакати, видаючи уривчасті негласні звуки; відхлипувати [4, 594]. *А позавчора шляхтували на чім світ стоить сусідчий кури, що розлрєбли Мариньчній срядки на шці* (1а, 136). **Шляхтувати** – проклинати (1а, 136). *І вона, майже безтільки, шби панюсна матриганом, і собі зувається на землю – та так і падають, обос, в мох чи зіпрте листя* (1а, 131). **Матриган** – золотий корінь (1а, 131).

Важливою функцією діалектизмів у мові творів М. Матіос є їх роль у художній переконливості й етнографічній достовірності відтворення побуту, обстановки, соціальних умов тощо. Поряд з різними мовними прийомами паратування діалектизми забезпечують етнографічну достовірність пейзажних описів, відкриваючи для читача неймовірну красу буковинських гір, долин тощо. Варто зауважити, що чимало таких діалектних слів за межами Буковини не вживаються. Це лексеми таких ЛСГ, як:

1) назви господарських предметів, хатнього начиння, напр.: *Маринька-богодуха гойдає порожню хітанку, прив'язану до старезної сруді мотуззям, – і срудна, немовби натомлена життєм людини, покїрно й безвідмовно скринить у такт неспішному своєму коливанню: "гой-да ... гой-да"* (1а, с.129). **Хітанка** – гойдалка [4, 611]; *Кали втомлєні дальнім переходом люди вернулись на свої обїєстя, в селї вже порядкували другї совїти, повідомив Танасїй Максим'юк, який у Конятиня не евакуїюувався, а переходувався в селї – у своїй бужарні – возницї* (2а, с.153). **Возниця** – дерев'яна споруда для копіння м'яса димом (2а, с.153), **обїєстя** – двір, подвір'я [4, 348]; *А дальні гостї повязалися у весільній шопї на лавцях та столах – і радї, що господарї не всі пайдки в типцию позабирали* (1а, с.88). **Шопа** – тимчасова споруда (1а, 88); *Ще ззавідка Михайло відвів дитину до куми Марїї, замкнув браму і хату на колїтки ...* (2а, 143). **Колїтка** – висячий замок [4, 218]; *Кілька разів торгоє дерев'яний ключ, щоб пересвідчитись, чи добре замкнула, далї, так само глухо попрочинявши дверї з хоромів, їде у велику – вікнами в сад – кімнату* (1а, 94). **Хороми** – сіни [4, 614];

2) назви різноманїтних географїчних понять, напр.: *По два боки мізкого на весї і повноводного влітку, але незалежно від пори року, завжди гомїногого і спїшого Черемоша, між горбів і кичер, немов у глибокій жіночїй паузі, гнїздилися двоє гірських сіл з однаковою назвою – Черемошце* (2а, 101). **Кичера** – гора, вкрита вся лісом, крім вершини [СУМ4, 156]; *На Другу Богородицце був храм і «данець» з глиницькими музиками, та ще .. бузьки на мляці ловили жаб* (2а, 17). **Мляка** – заболочена низина [СУМ4, 764];

3) назви страв їжі, напр.: *Він знає, що вона зараз підсунула ближче до вікна дерев'яний стїльчик, розклали довкола себе кукурудзїанї шульки, на колїна асадила кошик – і з-під прудких її рук посипалося жовте золото кукурудзїаних зервїят* (1а, 117). **Шульок** – качан кукурудзи [4, 678]; – *...Тебе твоя годус таким самим чїром, як пса, а Даруся менї грибочки у борщик кїдає* (2а, 58). **Чїр** – собача їжа, каша (1а, 117);

4) назви свїйських тварин, напр.: *Господарки було не стїльки, щоб ауже, але вже трохи було: корова, свиня, кури, трос товару дробу* (2а, 96). **Дрїб** – вівці (2а, 96);

5) назви військових понять та зброї, напр.: *Канонами на фронтї не вїзли, а за два кроки від хати – зарїзали в саме серце* (1а, 110). **Канона** –заст. військ. гармата [4, 185]. – *Можна було казати, а можна було й мовчати ... – озвався мїй лїтній друг. – Ви ж рахунків і буквів учили, а не гверї в руках тримати!* (4а, 226). **Гвер** – заст. гвинтівка [4, 81];

6) назви засобів пересування, напр.: *Вхід до озвінїці чомусь був пересороджений фірою* (2а, 115). **Фїра** – віз, підвода [СУМ10, 601].

Створюючи буковинський колорит, діалектна лексика водночас виконує й пізнавальну функцію, адже знайомить читача, особливо це важливо для представників Східної та Південної України, з предметами побуту, господарювання, виробничої діяльності, рослинним і тваринним свїтом, звичаями тощо. М. Матіос досить ретельно добирає діалектизми, відтворюючи традиції певного регіону та відновлюючи українську культурну спадщину, талановито вводить їх у канву художнього тексту.